
MAAILMAN PARHAAT UUTISET

Vinkkejä opettajille ja nuorille
hyvien kehitysuutisten kirjoittamiseen

SUOMEN
YK-LIITTO

**Miten
kirjoitan
myönteisen
kehitysjutun?**

**“Kestävän
kehityksen
tavoitteet on
saavutettu”**

**Tutki!
Kyseenalaista!
Taustoita!
Harjoittele!**

Kestävän kehityksen tavoitteet on saavutettu

Tämä voisi olla yksi maailman paras uutinen vuonna 2030, jolloin YK:ssa päätetyt kestävän kehityksen tavoitteet, eli Agenda 2030 saadaan päätökseen.

Uutisten tarkoituksena on välittää meille tuoretta tietoa maailman tapahtumista. Eri medioiden tuottama tieto ja uutisointi vaikuttavat meihin kaikkiin, joten ei ole yhdentekevää mistä ja miten uutisoidaan. Mieti hetki: minkälaisia uutiskuvia olet nähnyt esimerkiksi Afrikasta tai mihin sävyyn pakolaisuudesta on kirjoitettu?

Kestävän kehityksen, ihmisoikeuksien tai muiden globaalien kysymysten uutisointi on usein varsin katastrofikeskeistä. Hyviä uutisia tehdään vähemmän ja ne jäävät helposti huomiotta, vaikka samaan aikaan kehitystä tapahtuu koko

ajan valtavasti. Maailman parhaat uutiset -toimintamallissa keskitytään positiivisten saavutusten uutisointiin ja opitaan monipuolisempia näkökulmia maailmasta.

Monet asiat pelottavat tässä ajassa ilmastonmuutoksesta ja valeuutisista populismin nousuun, joten on tärkeää nostaa esiin myös hyviä uutisia. Mediakriittisen lukutaidon vahvistaminen auttaa näkemään uutisoinnin taakse: hitaat muutokset, kuten köyhyyden vähentyminen ja äitiyskuolleisuuden lasku, pääsevät harvoin otsikoihin.

Sananvapaus ja oikean tiedon saaminen ovatkin demokratian kulmakiviä. Tuomalla esiin hyviä saavutuksia taistelemme kyynistymistä ja väärää tietoa vastaan ja luomme tulevaisuudenuskoa.

Christa Prusskij, Suomen YK-liitto

**Tutki
Kyseenalaista
Taustoita
Harjoittele**

Mediakriittisyys on kansalaistaito, jota opettelemme läpi elämän. Sen avulla erotamme faktan fiktiosta, suhtaudumme terveen kriittisellä tavalla medioiden tuottamaan tietoon, tutkimme ja oivallamme valtarakenteita ja pystymme vaikuttamaan asioihin.

YK-liiton hankkeessa 13–20-vuotiaat nuoret visioivat ja kirjoittavat maailman parhaita uutisia globaaleista teemoista kriittistä medialukutaitoa hyödyntäen.

Ilmoittautukaa mukaan tekemään ja analysoimaan globaaleja uutisaiheita ja maailman tapahtumia! Suomen YK-liiton hankkeessa pohditaan uutisoinnin merkitystä kestävän kehityksen ja demokratian toteutumiselle (kevällä 2018).

Lisätiedot: www.maailmanparhaatuutiset.fi

Julkaisija: Suomen YK-liitto ry
www.ykliitto.fi

Työryhmä: Christa Prusskij, Suomen YK-liitto
Veera Vehkasalo, Suomen YK-liitto
Teija Laakso, maailma.net

Suomen YK-liitto on YK-teemoihin keskittyvä kansalaisjärjestö. Liitto edistää laaja-alaisen vaikuttajaverkostonsa avulla kansainvälistä yhteistyötä, jossa ketään ei jätetä. Visiomme on saavuttaa yhteistyöllä vahva YK ja kestävä tulevaisuus.

Maailma.net on ihmisoikeuksiin, kehitysyhteistyöhön, globaaliin kehitykseen ja oikeudenmukaisuuteen sekä kestäväan kehitykseen keskittynyt verkkojulkaisu.

Taitto: Anja Karppinen
Painopaikka: Suomen Uusiokuori, 2018

Julkaisun tuottamiseen on saatu tukea opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Miten kirjoitan hyvän uutisjutun?

Hyvään juttuun ei ole yhtä oikeaa kaavaa tai reseptiä. Juttu voi olla pitkä tai lyhyt, siinä voi olla monta tai ei yhtään haastattelua, se voi painottua asiantietoon, haastateltavan kommentteihin tai omiin havaintoihin. Tärkeintä on, että juttu perustuu faktaan!

Tästä löydät vinkit ja muistilistan hyvän uutisjutun kirjoittamiseksi.

ALOITA TÄSTÄ!

Mikä on uutisen pointti? Mitä tällä jutulla halutaan sanoa? Mikä on kaikkein oleellisinta?

Miten hyvä juttu rakennetaan?

Uutisessa tärkein ja mielenkiintoisin asia tulee ensimmäisenä. Pidemmässä jutussakin se kannattaa laittaa jutun alkupuolelle.

Otsikko myy jutun

Otsikko nostaa jutusta esiin mielenkiintoisimman ja oleellisimman asian. Otsikko voi kärjistää tai provosoida, mutta se ei saa luvata mitään sellaista, mitä jutussa ei ole.

Netissä otsikko voi olla pitkä, sillä sen perusteella lukija päättää, lukeeko hän jutun. Painetussa lehdessä otsikko voi olla lyhyempikin.

Selkeys kunniaan!

Varmista, että

- ymmärrät, mistä kirjoittamassasi jutussa on kyse, Jos sinä et ymmärrä, lukijakaan ei ymmärrä.
- kirjoitat lyhyitä ja selkeitä lauseita. Pidä sanajärjestys mahdollisimman suorana. Tarkista lopuksi pilkut, yhdyssanat ja oikeinkirjoitus.
- käytät haastateltavan sitaatteja, jos ne tuovat juttuun tärkeää lisäarvoa.

Kiinnostavin ensin

Etene tärkeimmästä ja kiinnostavimmasta asiasta vähemmän tärkeään. Jutun lopussa voi olla taustatietoja.

Ingressi

Juttujen alkuun voi kirjoittaa erillisen ingressin. Se on ikään kuin jutun "mainos", jossa on jutun oleellisia ja kiinnostavia asioita. Se ei kuitenkaan saa olla täsmälleen samanlainen kuin otsikko ja aloitus.

Lyhennä!

Jutussa on melkein aina liikaa tekstiä – muista, että lukijalle asia on uusi.

Painetussa mediassa jutun pituus mitataan merkeinä (1 merkki = 1 kirjain tai välilyönti). Yhden liuskan mittaisessa jutussa on yleensä runsaat 3 000 merkkiä.

“Maailman parhaiden uutisten kirjoittaminen avaa uusia näkökulmia maailmaan ja lisää ymmärrystä sen monimuotoisuudesta.”

Teija Laakso, maailma.net-verkkajulkaisun päätoimittaja

Ghanaan ilmainen toisen asteen koulutus – "tieto ei ole vain rikkaita varten"

OTSIKKO MYY JUTUN

Ghanan presidentti toteutti kampanjalupauksensa ja ilmoitti, että toisen asteen koulutus on nyt ilmaista. Kriitikot huomauttavat, ettei se riitä.

TÄRKEIN HETI ALUSSA

Teija Laakso maailma.net 19.9.2017

Ghanan presidentti Nana Akufo-Addo on muuttanut maan toisen asteen koulutuksen ilmaiseksi. Hallitus vastaa jatkossa niin lukukausimaksuista, kouluaterioista kuin kirjoistakin.

"Tiedän, että tieto ja lahjakkuus eivät ole vain rikkaita ja etuoikeutettuja varten. Ilmainen koulutus laajentaa jokaisen lapsen mahdollisuuksia, etenkin niiden, joiden lahjakkuutta pidättelee köyhyys", hän sanoi.

Ghanassa on jo ilmainen ja pakollinen peruskoulu. Toisen asteen koulutukseen sen sijaan siirtyy vain runsas puolet ikäryhmästä. Maan hallituksen mukaan viimeisten neljän vuoden aikana yli 100 000 peruskoulun suorittanutta toisen asteen koulutuspaikkaan oikeutettua ei ole ottanut paikkaansa vastaan.

Presidentin mukaan monet vauraat valtiot ovat edistyneet juuri koulutuksen avulla. Nyt Ghana tähtää samaan.

"Taloutemme on yli vuosisadan ajan ollut riippuvainen raaka-aineiden

INGRESSISSÄ OLEELLISIA JA KIINNOSTAVIA ASIOITA

tuotannosta ja viennistä. Tämä ei luo ghanalaisille vaurautta", hän sanoi Voice of America -uutissivuston mukaan.

VOA:n mukaan maa käyttää uuteen ohjelmaan noin sata miljoonaa dollaria ensimmäisenä vuonna, minkä jälkeen kulujen uskotaan laskevan.

Akufo-Addon aloite on herättänyt sekä kiitosta että kritiikkiä. Ihmisoikeusjärjestö Human Rights Watch muistuttaa, että köyhien ja maaseudun asukkaiden voi yhä olla vaikea päästä kouluun esimerkiksi vaarallisen tai kalliin matkan takia.

Myös koulutuksen laadun on pelätty kärsivän, kun kouluihin ilmoittautuu yhtäkkiä aiempaa suurempi määrä oppilaita.

Ilmainen toisen asteen koulutus oli Akufo-Addon vaalikampanjan lupauksia. Hän astui virkaansa tammikuussa.

JUTUN LOPUSSA VOI OLLA TAUSTATIETOJA

Lähteet

Journalismi perustuu aina faktoihin, ei mielipiteisiin (ellei kyseessä sitten ole kolumni, mutta niissäkään ei saa valehdella). Varmista, että käyttämäsi faktat ovat oikeita. Pohdi ainakin seuraavia asioita:

- Käytä maalaisjärkeä. Kuulostaako lukemasi tai haastateltavalta saamasi tieto uskottavalta? Pitäisikö kuitenkin vielä tarkistaa tai kysyä?
- Millaisesta lähteestä hankkimasi tieto on peräsin? Viranomaisen verkkosivu on luotettavampi lähde kuin Suomi24-keskustelupalsta!
- Mene alkuperäiselle lähteelle. Jos saat välikäden kautta numerotietoja, selvitä, mistä ne ovat peräisin ja tarkista ne. Esimerkiksi YK-tilastot ovat luotettavia.
- Kerro myös lukijalle, mistä tietosi ovat peräisin. Jos tieto on kiistanalainen, kerro sekin.

KÄYTETTYYN LÄHTEESEEN VOI VIITATA VAIKKA NÄIN

Keniassa käydään videoilla nälkää vastaan – kuva tehoaa tekstiä paremmin

Teija Laakso maailma.net 5.10.2017

Mitä vauvojen pitäisi syödä? Entä raskaana olevien äitien? Mistä saada riittävästi rautaa? Siinä kysymyksiä, joihin vastataan Keniassa leviävien Helsingin yliopiston tekemien opetusvideoiden avulla.

Tavoitteena on parantaa etenkin äitien ja lasten ravintoa ja terveyttä, sillä usein kunnollisen ruuan saannin esteenä on köyhyyden lisäksi tiedon puute. [...]

Viime vuosina tilanne on kuitenkin parantunut. YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO kertoi syyskuussa, että viimeisten runsaan kymmenen vuoden aikana pienikasvuisten osuus alle 5-vuotiaista on pudonnut 30 prosentista 23:een maailmanlaajuisesti.

Tutustu journalistin ohjeisiin!

Journalisti on vastuussa ennen kaikkea lukijoilleen, kuulijoilleen ja katselijoilleen. Heillä on oikeus saada tietää, mitä yhteiskunnassa tapahtuu.

www.jsn.fi/journalistin_ohjeet

Vinkkejä myönteisen kehitysuutisen kirjoittamiseen

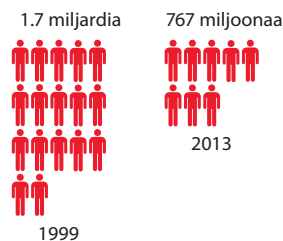
Uutisointi ihmisoikeuksista, kehitysmaista tai kehityksestä on usein ongelmalähtöistä. Myönteinen suhtautuminen ei tarkoita ylioptimismia, vaan asioiden tarkastelua ratkaisujen näkökulmasta. Positiivisella uutisoinnilla tuodaan esiin monipuolisempia näkökulmia maailman tapahtumiin.

Kehittyvät maat siirtyvät vauhdilla uusiutuvaan energiaan – Intia näyttää esimerkkiä

Eini Nyman maailma.net 16.11.2017

Fossiilisista polttoaineista pitää luopua mahdollisimman pian ilmaston lämpenemisen hidastamiseksi. Kehitysmaat näyttävät siirtyvän uusiutuviin energiamuotoihin jopa länsimaita nopeammin. Esimerkiksi Intia aikoo päästää markkinoille pelkkiä sähköautoja vuonna 2030.

Äärimmäisessä köyhyydessä elävien määrä on vähentynyt merkittävästi

The Sustainable Development Goals Report 2017

Sanoilla on väliä

Puhu ihmisistä yksilöinä ja tekijöinä, älä pelkinä uhreina – kirjoita niin kuin toivot, että sinusta kirjoitettaisiin.

Käännä roolit toisin päin ja pohdi, kumpi olisi parempi otsikko: "Suomalaiset juovat rajusti – vakava alkoholiongelma uhkaa kansanterveyttä" vai "Suomalaiset taistelevat uusin keinoin vakavaa alkoholi-ongelmaa vastaan".

Painota ratkaisuja!

Ongelmia on, mutta yleensä niitä vastaan taistellaan. Kerro, miten!

Älä yleistä!

On totta, että kehitysmaissa on monia ongelmia, joita vauraissa maissa ei ole. Älä kuitenkaan yleistä asioita, varsinkaan tarkistamatta niitä.

Kuka saa puhua?

Anna ääni jutussa kehitysmaiden ihmisille. Suomesta käsin se voi olla vaikeaa, mutta voit harkita Skype- tai sähköpostihaastattelua tai paikallisen järjestön verkosivuja lähteenä.

Naisten sukuelinten silpominen on yhä tabu, mutta Somalimaassa siitä puhuvat myös nuoret miehet

Eini Nyman maailma.net 8.6.2017

Miesten uskotaan usein olevan niitä, jotka vaativat naisten sukuelinten silpomista. Somalimaassa nuoret opiskelijamiehet kuitenkin toivovat silpomaton vaimoa ja haluavat säästää tyttärensäkin. Tällä voi olla ratkaiseva merkitys muutoksessa, uskoo tutkija Maria Väkiparta.

Tutkimus: Afrikassa autetaan toisia yhä enemmän, rikkaiden maiden anteliaisuus vähentynyt

Teija Laakso maailma.net 6.9.2017

Tuntemattomien auttaminen, rahan lahjoittaminen hyväntekeväisyyteen sekä vapaaehtoistyö ovat vähentyneet maailmalla viime vuoteen verrattuna, sanoo brittiläinen hyväntekeväisyysäätiö Charities Aid Foundation (CAF).

CAF julkaisi eilen vuotuisen maailman auttamisindeksinsä, joka näyttää etenkin rikkaiden maiden kohdalla laskua. Vain

kuusi G20-maata on päässyt anteliaimpien 20 maan joukkoon, ja niiden jokaisen tulos on pudonnut. Yhdysvallat, Iso-Britannia ja Australia putosivat kaikki kolme sijaa, järjestö kertoo.

Yllätys sen sijaan on, että Afrikka on ainoa maanosa, jossa indeksi on noussut. 20 parhaan maan joukossa on neljä Afrikan maata: Kenia, Sierra Leone, Liberia ja Sambia.

2015 YK:ssa päätettiin yhteisistä kestävä kehityksen tavoitteista, eli niin sanotusta Agenda 2030:sta. 17 tavoitetta ohjaavat päätöksentekoa kestävämmän tulevaisuuden eteen vuoteen 2030 saakka.

Mitä myönteinen uutinen voi käsitellä?

Vaikkapa innostavia ihmisiä, uusia ratkaisuja tai keksintöjä, yksittäisiä hyviä uutisia, muutosta parempaan tai tilastotietoa.

Lapsi harjoittelee kirjoittamista päiväkodissa Tachilekissa, Myanmarissa. UNESCON mukaan nuorten 15–24-vuotiaiden lukutaito Myanmarissa on 96 %.

UN Photo/Kibae Park 2011

Lukutaidon leviäminen on keskeneräinen menestystarina – ”oman nimikirjoituksen osaaminen on iso asia”

Teija Laakso maailma.net 9.8.2017

[...] Lopulta hän pääsi Suomeen pakolaiskiintiössä vuonna 2005. Se mahdollisti myös lukemaan oppimisen: Babiker kävi suomalaisen peruskoulun vuodessa ja jatkoi sitten puusepän ammattikoulutukseen.

”Ihminen oppii, jos vain haluaa. Pakottamalla se ei onnistu”, Babiker toteaa.

Babikerin tarina ei enää nykyisin ole niin yleinen kuin vaikkapa vielä 1950-luvun alussa, jolloin alle puolet maailman väestöstä osasi lukea ja kirjoittaa.

Sen jälkeen on tapahtunut paljon: YK:n kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön Unescon uusimpien tilastojen mukaan nykyisin 86 prosenttia ihmisistä osaa lukea.

INNOSTAVIA IHMISIÄ

MUUTOSTA PAREMPAAN

UUSIA RATKAISUJA TAI KEKSINTÖJÄ

Intialainen polkupyöräteatteri provosoi kansalaisia ongelmanratkaisuun

Teija Laakso maailma.net 17.7.2017

[...] Patnaik on johtanut yli 30 vuoden ajan Intian Odishan osavaltiossa Natya Chetana-nimistä teatteriryhmää, joka tunnetaan yhteiskunnallisista aiheistaan ja halustaan herätellä ihmisiä ratkomaan ongelmia yhdessä. Natya tarkoittaa paikallisella kielellä teatteria, chetana tiedostamista.

Hivin vastainen taistelu on kansainvälisen yhteistyön voimannäyte – ”kerrankin katsottiin yhteistä hyvää”

Teija Laakso maailma.net 8.11.2017

Vielä 2000-luvun taitteessa hiv-tartunnan saaminen Afrikassa johti suurella todennäköisyydellä kuolemaan. Nyt se on monen kohdalla hoidettavissa oleva krooninen tauti. Malawilainen hiv-aktivisti David Odali ja suomalainen lääkäri Terhi Heinäsmäki kertovat, miten tähän päästiin.

Honduras kesyttää rikollisjengejä pehmein keinoin

Thelma Mejía Suomen IPS 11.10.2017

Jengien jäseniä on muun muassa palkattu töihin vetämään vesijohtoja ja päällystämään katuja.

Raha-apu torjui nälänhädän Somaliassa

Roshni Majumdar IPS 11.9.2017

Somalian ruokakriisin uhreja autettiin tänä vuonna etenkin rahalla. Jo kuukausi ensimmäisen katastrofivaroituksen jälkeen 1,4 miljoonaa ihmistä oli pelastettu nälänhädältä.

YKSITTÄISIÄ HYVIÄ UUTISIA

Mistä myönteisiä uutisia löytää?

- Maailma.netistä, etenkin Kehityksen edistysaskeleita -juttusarjasta
- Suomalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen ja ulkoministeriön nettisivuilta, esim. Kehitys-lehden 100 kehitystulosta
- YK:n raporteista ja uutisista, esim. UNDP (YK:n kehitysohjelma) stories-osio ja un.org news-osio sekä kestävän kehityksen tavoitteita käsittelevät Sustainable Development Goals News (un.org).
- Muistakin medioista – lue uutisia ja seuraa!

Mielipiteen- ja sananvapaus on ihmisoikeus ja demokraattisen yhteiskunnan perusta. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 19. artiklaan sisältyy oikeus häiritsemättä pitää mielipiteensä sekä oikeus rajoista riippumatta hankkia, vastaanottaa ja levittää tietoja kaikkien tiedotusvälineiden kautta.

Maailman parhaita uutisia jaetaan ja luetaan ahkerasti YK-liiton tapahtumissa.

“Koska uutismaailmaa hallitsevat huomiota herättävät, useimmiten negatiiviset uutiset, tarvitsemme myös ymmärrystä lisääviä, positiivisia kehitysuutisia, jotta hahmotamme maailmaa realistisemmin. Tasapainoisempi uutisointi luo samalla uutisten kuluttajille, kansalaisjärjestöille ja poliittisille päättäjille paremmat edellytykset vaikuttaa asioihin.”

Rauli Virtanen, freelancetoimittaja ja tietokirjailija

Some-uutisointi

Minkälainen on hyvä positiivinen some-nosto kehitysyhteistyöstä? Se kertoo kehitykseen ihmisten omaa toimijuutta korostavan pienen tarinan kehitysyhteistyön vaikutuksista. Tarinan, joka rikkoo stereotyyppisiä käsityksiä.

Kiinnostava tarina on sellainen, johon vastaanottaja pystyy jollakin tasolla samastumaan. Esimerkiksi nuori voi verrata päi-

vityksen tarinaan omaa koulunkäyntiään tai vanhempi omien lapsiensa elämää ja omaa kokemustaan vanhempana. Hyvään ja positiiviseen päivitykseen kuuluu myös kuva, joka tukee tarinaa tai kertoo itsessään tarinan ja jossa kehitykseen ihminen tai ihmiset esiintyvät kunnioittavalla ja voimaantuneella tavalla.

Perttu Iso-Markku, tiedottaja, sosiaalisen median ammattilainen

Toisen asteen oppilaat osallistuvat maan rauhanturvaoperaatiosta kertovaan opetustilaisuuteen Yamoussoukrossa, Norsunluurannikolla. Rauhanturvaajat muun muassa tukivat Norsunluurannikkoa rauhan ja vakauden palauttamisessa vuoden 2010 jälkeisen vaalikriisin jälkeen. #parhaatuutiset #educationforall #koulutus #UNOCI @unpeacekeeping

Muista: #parhaatuutiset

**INSTAGRAMISSA
ESIMERKIKSI NÄIN!**

Rauhanturvaaja YK:n rauhanturvaajien päivän tapahtuman harjoituksissa. (UN Photo/JC McIlwaine)

Lapset saavat polio-rokotuksia Jubassa, Etelä-Sudanissa. (UN Photo/JC McIlwaine)

YK:n miinanraivaaja kerää hylättyjä ammuksia Kongon demokraattisessa tasavallassa. (UN Photo/Sylvain Liechti)

Malala Yousafzai on YK:n kaikkien aikojen nuorin rauhanlähettiläs. Hän sai Nobelin rauhanpalkinnon vuonna 2015. (UN Photo/Eskinder Debebe)

MINKÄLAISIA HYVIÄ UUTISIA VOISIT KIRJOITTA
LIITTYEN TÄMÄN AUKEAMAN KUVIIN?

Kenen tarinaa kuva kertoo?

Uutiskuva on aina jonkun ihmisen valinta ja näkökulma aiheeseen. Kun otat tai valitset uutiskuvaa, mieti seuraavia asioita:

- Mitä haluat viestiä kuvallasi? Minkälaisen viestin kuvasi antaa?
- Minkälaisia tunteita kuva herättää? Suru, ahdistus, ilo, toivo jne. Mieti, mikä merkitys tunteella on uutisen kannalta ja miksi haluat kuvan vaikuttavan tunteisiin?
- Mistä kuvakulmasta kuva on otettu? Ylhäältä alaspäin kuvatut ihmiset usein

näyttävät alistetuilta tai apua tarvitsevilta.

- Tiedätkö kuka tai keitä kuvassa on? Ovatko kuvan henkilöt uutisen kohteita vai aktiivisia tekijöitä? Saavatko kuvan ihmiset sanoa oman näkökulmansa asiaan?
- Tuoko kuva esiin uusia näkökulmia esimerkiksi kehityksistä? Vai toistaako se vanhoja stereotyyppioita ja kuvastoa, jota olemme ehkä nähneet usein aiemmin?

Keskity kuvaamaan ratkaisuja, eikä pelkästään ongelmia!

Kansainvälisen ympäristöpäivän kunniaksi sadat haitilaiset opiskelijat osallistuivat massiiviseen puiden istutuskampanjaan mäntymetsässä, joka on Haitin viimeinen. Metsäala on vähentynyt, koska sitä on käytetty puuhiilen tuotantoon ja maanviljelykseen. Nuori tyttö kantaa taimea istutettavaksi.

Nainen vierailmas-
sa terveyspalveluita
tarjoavalla liikkuvalla
klinikalla lapsensa
kanssa Itä-Timorissa,
Asulaun kylässä.

Lisätietoa ja hyviä lähteitä

Tiedonhakuun oppilaille ja opettajille

YK-järjestöjen sivuilla on paljon tietoa, infograafeja, tilastoja ja kuvia. Tutustu esim. seuraavien kotisivuihin: UNICEF (YK:n lastenrahasto), WHO (Maailman terveysjärjestö), UNFPA (YK:n väestörahasto), WFP (Maailman ruokaohjelma), UNHCR (YK:n pakolaisjärjestö) ja UNDP (YK:n kehitysohjelma).

Suomeksi

Tietoa maailman tilasta: www.globalis.fi

Tietoa YK:sta: www.yk.fi

Tietoa kestävästä kehityksestä ja ihmisoikeuksista:

www.ykliitto.fi/koulutus-ja-oppimateriaalit

YK:n alueellinen tiedotuskeskus: www.unric.org/fi

Verkossa toimiva, joukkoistamista hyödyntävä faktantarkistuspalvelu:

www.faktabaari.fi

Kuvien tarinat -kirja kuvanlukutaidosta (2015, Plan Suomi):

www.globaalikoulu.net

Englanniksi

Uutisia YK:sta: www.un.org/News

YK:n tilastoja: <https://unstats.un.org>

Maailmanpankin tilastoja: <https://data.worldbank.org/indicator>

Tietoa kestävästä kehityksen tavoitteista:

www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

Vuosittuhattavoitteiden viimeinen raportti (2015):

www.un.org/millenniumgoals/reports.shtml

YK:n kuvia ja videoita: www.unmultimedia.org

Kehitysuutisia, Thomson Reuters Foundation: www.news.trust.org

Opettajalle lisämateriaalia ja vinkkejä

Maailman parhaat uutiset: www.maailmanparhaat uutiset.fi

YK-liitto: www.ykliitto.fi/koulutus-ja-oppimateriaalit

World's Largest Lesson: www.worldslargestlesson.globalgoals.org

Luotettavan tiedon metsästäjät (2018). Mediakasvatusmateriaali tieteestä ja tiedosta ja vauvutisista: www.mediataitokoulu.fi

Uutisten lukutaito – Miten lukea analyttisesti sanomalehteä?:

www.sanomalehtiopetuksessa.fi

Pidä silmät auki. Jutuntekijän opas: www.sanomalehtiopetuksessa.fi

Mediakasvatusseura: www.mediakasvatus.fi

Maailman parhaat uutiset -työpajan ohjeet

Kohderyhmä: nuoret noin 13-vuotiaista ylöspäin

Aika: vähintään 2 x 45 minuuttia

Tehtävä: Kirjoita hyvä uutinen, pituus noin 2000–3000 merkkiä ilman välilyöntejä. Voit lisäksi kirjoittaa lyhyitä nostoja (noin 1000 merkkiä) asiaan liittyvistä kiinnostavista faktoista.

Tuntisuunnitelma (2 x 45 min)

- 20 min tämän opaskirjan ohjeistuksiin tutustuminen
- 20 min tehtävien tekeminen
- 30 min taustatyön tekeminen
- 20 min uutisten kirjoittaminen

Kirjoittamista ja taustatyötä voi jatkaa kotitehtävänä.

Lähetä uutiset maailmanparhaatuutiset.fi-sivuston kautta tai sähköpostilla toimisto@ykliitto.fi. Katso sivustolta myös lisämateriaalit ja asian-tuntijawebinaarit teemasta.

46%

Alle 25-vuotiaista lähes puolet (46 %) törmää valeuutisiin verkossa viikoittain. Mitä nuorempi vastaaja, sitä useammin kokee törmäävänsä valeuutisiin.

67%

Kaksi kolmasosaa (67 %) tutkimukseen vastanneista suomalaisista uskoo, että verkossa leviävillä valeuutisilla on vaikutusta kansalaisten käsityksiin perusfaktoista paljon tai erittäin paljon.

Lähde: Medialiiton teettämä Valeuutistutkimus 2017.

Uutistehtävä

A) Tee positiivinen uutinen tulevaisuuteen, vuoteen 2030. Minkä uutisen haluaisit kuulla vuonna 2030? Mieti aihe, tee taustoittavaa tiedonhakuja oikeasti olemassa olevasta aiheesta ja sen tämänhetkisestä tilanteesta. Visioi minkälainen valitsemasi aiheeseen liittyvä uutinen voisi olla vuonna 2030.

B) TAI tee valitsemastasi aiheesta positiivinen uutinen nykyhetkessä. Minkälaista kehitystä valitsemassasi aiheessa on jo tapahtunut? Mikä siinä voisi olla uutisoinnin arvoista?

Voit kirjoittaa aiheesta, josta ei ole paljon uutisoitu tai josta haluaisit tietää lisää.

C) Lisäksi voit muokata uutisen sosiaaliseen mediaan esimerkiksi Twitter-, Facebook- tai Instagram-päivityksen muodossa. Miten muotoilisit uutisen silloin?

D) Lähetä uutiset osoitteeseen toimisto@ykliitto.fi tai maailmanparhaatuutiset.fi. Keväällä 2018 lähettyistä uutisista osa julkaistaan Maailman parhaat uutiset -lehdessä.

Tehtäviä uutistyön tueksi

1. Lue päivän uutistarjontaa. Laske montako negatiivista ja positiivista uutista löydät liittyen kehitysmaihin, kestäväan kehitykseen tai ihmisoikeuksiin.

2. Valitse yksi negatiivinen ja positiivinen uutinen tai uutiskuva ja pohdi seuraavia kysymyksiä: Mikä on jutun tai kuvan aihe? Miksi uutinen tai uutiskuva on tehty? Kenen näkökulmasta ne on kirjoitettu tai kuvattu? Keitä uutisissa näkyy ja kuka pääsee ääneen? Minkälainen mielikuva sinulle jäi ihmisistä tai asioista uutisten lukemisen tai kuvien katsomisen jälkeen? Jos uutinen käsittelee esimerkiksi YK:ta, miten järjestöstä puhutaan? Minkälaista

maailmankuvaa uutinen välittää? Mitä jää kertomatta?

3. Mistä muista näkökulmista negatiivinen uutinen olisi voitu kirjoittaa?

4. Pohdi miten positiivisten uutisten lukeminen vaikuttaa sinuun?

5. Pohdi miten positiivinen uutisointi voi edistää kestäväan tulevaisuuden ja demokratian rakentamista tai ihmisoikeuksien toteutumista?

6. Kun suunnittelet uutisen kirjoittamista tai kuvaamista, tee aluksi miellekartta. Kirjoita keskelle valitsemasi aihe. Kerää sen ympärille kaikki siihen liittyvät asiat, mitä keksit. Käytä sitten tämän kirjasen ohjeistuksia apunasi ja kirjoita juttu.

Liian usein medioiden uutisvirta on katastrofikeskeistä. Tarvitsemme monipuolisia näkökulmia maailmasta, kehityksestä ja kehittyvistä maista, jotta voimme säilyttää uskomme tulevaisuuteen ja rakentaa kestäväää tulevaisuutta yhdessä.

Maailman parhaat uutiset on toimintamalli, jonka avulla tutkitaan uutisia mediakriittisesti sekä harjoitellaan kehitysuutisten kirjoittamista positiivisesta näkökulmasta.

Lisätietoja ja -materiaalia (esimerkkejä, kuvia ja artikkeleita):
www.maailmanparhaatuutiset ja www.ykliitto.fi.

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND